

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

PROJEKT WYKONAWCZY BRANŻA ELEKTRYCZNA

NAZWA OBIEKTU
BUDOWLANEGO

ŁĄCZNIK LABOLATORIUM

NAZWA ZADANIA

REMONT UKŁADÓW ZASILAJĄCYCH SIĘĆ 110V DC
NA TERENIE ZAKŁADU PÓLNOCNego PRZY UL.
600-LECIA 20 W WIELISZEWIE

ADRES OBIEKTU
BUDOWLANEGO

05-135 WIELISZEW, UL. 600-LECIA 20
DZ. NR 1256/20, 161, NR. EW. 16, OBRĘB
WIELISZEW

NAZWA INWESTORA I
ADRES

MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO WODOCIĄGÓW
I KANALIZACJI W M.ST. WARSZAWIE S.A
PLAC STARYNKIEWICZA 5, 02-015 WARSZAWA

IMIE, NAZWISKO
PROJEKTANTA

PAWEŁ KRÓL

mgr inż. Paweł Król
Uprawnienia budowlane do projektowania
i kierowania robotami budowlanymi
bez ograniczeń w specjalności instalacyjnej
w zakresie sieci, instalacji i urządzeń
elektrycznych i elektroenergetycznych
nr ewid.: PDK/0057/PW/OE/14

ADRES JEDNOSTKI
PROJEKTOWEJ

KOMPLEKSOWE USŁUGI
ELEKTROENERGETYCZNE, BUDOWLANE
I PROJEKTOWE SEBASTIAN WASZTAN
UL. MICKIEWICZA 37/58, 01-625 WARSZAWA

I. Dokumenty normatywne

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. 2020 poz. 1333 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne. (Dz.U. 2020 poz. 833 ze zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Dz.U. 2002 nr 75 poz. 690.
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej (Dz.U. 1996 nr 62 poz. 287).
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (Dz.U. 2000 nr 26 poz. 313 ze zm.).
6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylenia dyrektywy Rady 89/686/EWG (Tekst mający znaczenie dla EOG).
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (t. j. 2016 poz. 1488).
8. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 6 czerwca 2016 r. w sprawie wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (Dz.U. 2016 poz. 817).
9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów(Dz.U. 2010 nr 109 poz. 719).
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy. (Dz.U. 1997 nr 109 poz. 704 ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. 2004 nr 180 poz. 1860 ze zm.).
12. Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz.U.2002.169.1386) wraz z późniejszymi zmianami.
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dn.7.04.2004r w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – (Dz. U. nr 109 z 2004 r. poz.1156 z późniejszymi zmianami).
14. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401).
15. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t. j. Dz.U. 2003 nr 129 poz. 844 ze zm.).
16. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2018 poz. 1286 ze zm.).
17. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy. (Dz.U. 2020 poz. 1320).
18. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz.U. 2020 poz. 1609).
19. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przemysłowych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem (Dz.U nr 263/2005, poz. 2203).
20. PN-EN 13501 Przemysł naftowy i gazowniczy (Klasa reakcji na ogień (palność) pianek).
21. PN-EN 1127-1:2019-10 Atmosfery wybuchowe -- Zapobieganie wybuchowi i ochrona przedwybuchem.

22. PN-EN 13501-2:2016-07 Klasyfikacja ogniowa wyrobów budowlanych i elementów budynków.
23. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U.2004.204.2087) wraz z późniejszymi zmianami.
24. PN-EN ISO/IEC 17050-1:2010P Ocena zgodności - Deklaracja zgodności składana przez dostawcę. Część 1: Wymagania ogólne.
25. PN-EN ISO/IEC 17050-2:2005P Ocena zgodności - Deklaracja zgodności składana przez dostawcę. Część 2: Dokumentacja wspomagająca.
26. PN-EN 61140:2016-07E -Ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym. Wspólne aspekty instalacji i urządzeń.
27. N SEP-E-004:2014/A1:2019-05 Elektroenergetyczne i sygnalizacyjne linie kablowe. Projektowanie i budowa.
28. PN-EN ISO 7010:2020-07 Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa.
29. PN-HD 60364-5-51:2011 Sprawdzenie występowania schematów, napisów ostrzegawczych lub innych podobnych informacji.
30. PN-EN 60529:2003/A2:2014-07 Stopnie ochrony zapewnianej przez obudowy (Kod IP).
31. PN-EN 61000-6-2:2019-04 Kompatybilność elektromagnetyczna EMC. Część 6-2 Normy ogólne. Odporność w środowiskach przemysłowych.
32. PN-EN IEC 60071-1:2020-04 Kordynacja izolacji – Część 1 : Definicje, zasady i reguły.
33. PN-EN ISO 7010:2020-07 Tablice i znaki bezpieczeństwa.
34. PN-EN 60947-1:2010P+A1:2011E+A2:2014-12 - Aparatura rozdzielcza i sterownicza niskonapięciowa. Część 1: Postanowienia ogólne.
35. PN-EN-04700:1998P+Az1:2000P Urządzenia i układy elektryczne w obiektach elektroenergetycznych - Wytyczne przeprowadzania po montażowych badań odbiorczych.
36. PN-EN IEC 61238-1-1:2020-06 Zaciskane i śrubowe złączki do kabli energetycznych.
37. PN-EN 60038:2012P Napięcia znormalizowane CENELEC.
38. PN-HD 60364-6:2016-07E - Instalacje elektryczne niskiego napięcia.
39. PN-HD 60364-5-54:2010 - Sprawdzenie występowania ciągłości przewodów ochronnych, w tym przewodów głównych i dodatkowych połączeń wyrównawczych i ochronnych.
40. PN-HD 60364-5-53:2016-02-E Instalacje elektryczne niskiego napięcia. Część 5-53: Dobór i montaż wyposażenia elektrycznego - Aparatura rozdzielcza i sterownicza.
41. PN-EN 61243-5:2004 Prace pod napięciem-wskaźniki napięcia. Część 5: Układy dosprawdzania obecności napięcia (VDS).
42. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U nr 93/2007, poz. 623z późn. zm.)
43. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów (Dz. U nr 80/2006, poz. 563 z późn. zm.)
44. PN-EN 50014 Urządzenia elektryczne w przestrzeniach zagrożonych wybuchem.
45. PN-EN 60896:2007 Baterie ołowiowe stacjonarne.
46. PN-EN 50272-2:2007 Wymagania dotyczące baterii wtórnych. Część 2: Baterie stacjonarne.

II. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów:

Zamierzenie budowlane obejmuje prace związane z wymianą akumulatorów kwasowo-ołowiowych w Akumulatorni Centralnej MPWiK Wieliszew wraz z przynależnymi prostownikami, wymianę instalacji oświetleniowych i gniazdowych w pomieszczeniach budynku „Łącznik laboratorium” na poziomie -1 oraz zasilanie energią elektryczną projektowanej wentylacji akumulatorni oraz systemu wykrywania i kontroli stężenia wodoru w powietrzu akumulatorni.

Budynek Łącznika laboratorium, w którym planowane są prace budowlane znajduje się w Wieliszewie przy ul. 600-lecia 20 na działce nr. 1256/20 nr ewidencyjny: 16, obręb Wieliszew

Prace inwestycyjne będą wykonywane w budynku „Łącznik laboratorium” na poziomie -1 (w piwnicy).

W ramach zadania inwestycyjnego przewiduje się prace modernizacyjne w lokalach MPWiK, tj.: Akumulatorni, PrzedSIONku akumulatorni, Pomieszczeniu Rozdzielnic RPS (110V DC) i RNŁ (400/230V AC) oraz w Pomieszczeniu technicznym. Rozdzielnice: RPS i RNŁ znajdują się we wspólnym pomieszczeniu.

W szczególności główny zakres obejmuje:

- wymianę instalacji oświetleniowych oraz gniazd wtyczkowych w pomieszczeniu technicznym, przedSIONku akumulatorni i pomieszczeniu rozdzielnic RPS (110V DC) i RNŁ (400/230V AC),
- wymianę instalacji oświetleniowych w akumulatorni,
- wymianę dwóch zestawów baterii akumulatorów kwasowo-ołowiowych wraz z kuwetami i stojakami w pom. akumulatorni i przynależnych im prostowników w pom. rozdzielnic RPS (110VDC) i RNŁ (400/230V AC)
- wymianę okablowania silnoprądowego 110V DC pomiędzy prostownikami baterii oraz rozdzielnicą RPS, a także pomiędzy rozdzielnicą RPS i przepustami izolatorowymi w pom. rozdzielnic RPS i RNŁ. w kierunku akumulatorni,
- wymianę przewodów zasilających napięciem zmiennym 400V AC prostowniki baterii akumulatorów,
- montaż Głównej Szyny Wyrównawczej (GSW) dla pomieszczenia akumulatorni i pomieszczenia rozdzielnic RPS i RNŁ,
- przyłączenie do zaprojektowanej Głównej Szyny Wyrównawczej dostępnych części przewodzących obcych oraz obudów urządzeń elektrycznych wymagających uziemienia,
- montaż podłogowych mat prądoprzewodzących w akumulatorni,
- montaż telefonu w pomieszczeniu akumulatorni,
- montaż systemu kontroli doziemienia obwodów prądu stałego rozdzielnic RPS 110V DC i baterii w akumulatorni,
- przyłączenie do zasilania wentylacji wymuszonej akumulatorni wraz z systemem sygnalizacji i detekcji wodoru,
- okablowanie i montaż systemu sygnalizacji i detekcji stężenia wodoru w akumulatorni,
- wymianę istniejącej szafy „SCA” (automatyka Scad-y) na „SARPS” w pomieszczeniu rozdzielnic RPS (110V DC) i RNŁ (400/230V AC)
- montaż rozdzielnic RWB w pom. rozdzielnic RPS (110V DC) i RNŁ (400/230V AC)(szafy automatyki do wentylacji akumulatorni),
- montaż w pom. rozdzielnic RPS (110V DC) i RNŁ (400/230V AC) rozdzielnic RPW (szafy do zasilania gniazd wtyczkowych, oświetlenia, szafy SARPS oraz szafy RWB),
- prace adaptacyjne rozdzielnic RPS i RNŁ w zakresie niezbędnym do przyłączenia nowych odbiorów, bądź modernizacji istniejących obwodów,
- sporządzenie pomiarów elektrycznych, prób funkcjonalnych i dokumentacji powykonawczej.

Kolejność wykonywania poszczególnych robót:

- 1) Opracowanie harmonogramu realizacji prac, technologii wykonywania zadań, sporządzenie Planu Bioz oraz uzgodnienie wymienionych dokumentów z MPWiK.
- 2) Zainstalowanie przez wykonawcę poza pomieszczeniem akumulatorni na czas robót mobilnych baterii typu VRLA, pracujących na rozdzielnicę RPS 110V DC,
- 3) Prace demontażowe instalacji i urządzeń przewidzianych do wymiany,
- 4) Prace montażowe instalacji elektrycznych,
- 5) Rozruch techniczny urządzeń i próby funkcjonalne,
- 6) Pomiar i badania elektryczne,
- 7) Inwentaryzacja powykonawcza wraz z opracowaniem dokumentacji powykonawczej
- 8) Opracowanie Dokumentu Zabezpieczenia przed Wybuchem zawierający ocenę ryzyka oraz szczegółowe wymagania bezpieczeństwa zgodnie z §7 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie minimalnych wymagań, dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, związanych z możliwością wystąpienia w miejscu pracy atmosfery wybuchowej.
- 9) Odbiór robót,
- 10) Oddanie do eksploatacji.

Wykonawca musi zapewnić bezprzerwowe zasilanie rozdzielnic RPS 110V DC z baterii oraz prostowników podczas realizacji całego zamierzenia budowlanego, niezależnie od przyjętych rozwiązań technicznych, które podlegają uzgodnieniu i akceptacji przez MPWiK.

Zagospodarowanie zewnętrzne:

Nie przewiduje się prowadzenia prac instalacyjnych na zewnątrz budynku za wyjątkiem ewentualnego ułożenia w gruncie dodatkowego uziomu. W razie potrzeby w gruncie poza budynkiem zostanie ułożona dodatkowa bednarka Fe/Zn 30x4mm do uziemienia akumulatorni i pomieszczenia rozdzielnic RPS i RNŁ (jeżeli obecne uziemienie znajdujące się w kanale przy rozdzielnicę RPS okaże się niesprawne).

III. Wykaz istniejących obiektów

Inwestycja obejmuje prace w eksploatowanym obiekcie budowlanym (na poziomie -1). Budynek Łącznika laboratorium, w którym planowane są roboty budowlane znajduje się w Wieliszewie przy ul. 600-lecia 20 na działce nr. 1256/20 nr ewidencyjny: 16, obręb Wieliszew. Konstrukcję obiektu stanowi żelbetowy szkielet prefabrykowany na siatce słupów 6,0x7,5m o wymiarach w planie 30x30m.

Zespół pomieszczeń technicznych przewidzianych do objęcia pracami budowlanymi składa się z następujących wydzielonych lokali:

- akumulatorni,
- przedsiionka akumulatorni,
- pomieszczenia rozdzielnic: RPS (110V DC) i RNŁ (400/230V AC),
- pomieszczenia technicznego.

Ponadto obiekt (budynek Łącznika laboratorium) posiada

- czynną podziemną (zewnętrzną) i wewnętrzną infrastrukturę techniczną,

- czynne podziemne (zewnątrzne) i wewnętrzne instalacje nN 110V DC,
- czynne podziemne (zewnątrzne) i wewnętrzne instalacje nN 400V i 230V AC,
- instalacje uziemiające zewnętrzne i wewnętrzne,

Nawierzchnie trwale na zewnątrz obiektu:

- droga kołowa i opaska z betonu/kostki brukowej

Nawierzchnie nieutwardzone:

- odkryte wykopy i grunt przy zewnętrznej części budynku, tj. zlokalizowane bezpośrednio przy ścianach akumulatorni.

Prace rozbiórkowe sąsiedniego obiektu zaawansowane przy ścianie lokali: Akumulatornia, Pomieszczenie techniczne oraz korytarzach technicznych z obu stron wymienionych wyżej pomieszczeń.

Teren inwestycji nie znajduje się w strefie wpływów górniczych oraz nie jest objęty ochroną konserwatorską.

IV. Wskazanie elementów zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi

Projektowane prace będą prowadzone w czynnym obiekcie, w tym pomieszczeniu akumulatorni i pomieszczeniu rozdzielnic RPS (110V DC) i RNŁ (400/230V AC). Największe zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi mogą stwarzać baterie akumulatorów i wydzielające się z nich gazy oraz urządzenia i rozdzielnice elektroenergetyczne pod napięciem.

Podczas modernizacji instalacji 110V DC i 400/230V AC, wymiany baterii kwasowo-ołowiowych oraz montażu obwodów niskoprądowych występują zagrożenia dla personelu technicznego, związane z możliwością porażenia prądem elektrycznym, upadkiem z wysokości, oparzeniem łukiem elektrycznym lub płomieniem, potrąceniem przez pojazd mechaniczny, wybuchem wodoru (w przypadku rażących uchybień BHP), obłania szkodliwym czynnikiem, zatrucia chemią, urazy mechaniczne oraz kontuzje.

V. Wskazanie dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich występowania.

Obecnie zainstalowane w akumulatorni instalacje oświetleniowe nie są w pełni bezpieczne pod względem eksploatacji. Instalacje zabudowane w akumulatorni nie są wykonane w obudowie EX, co może zainicjować zapłon wodoru po osiągnięciu stężenia DGW (dolnej granicy wybuchowości). W związku z powyższym niewskazane jest ich używanie do oświetlania czynnego pomieszczenia akumulatorni. Ponadto wentylacja akumulatorni nie jest w pełni sprawna, co może skutkować przekroczeniem dopuszczalnego stężenia wodoru w powietrzu. Istniejące baterie akumulatorów z uwagi na nieszczelność mogą wydzielać zwiększoną ilość wodoru w stosunku do szczelnej instalacji. W ramach projektu wszystkie powyżej wymienione nieprawidłowości zostaną wyeliminowane lub ograniczone do minimum (wymiana starych instalacji, akumulatorów, montaż wentylacji), jednak w początkowej fazie prac należy przedmiotowe zagrożenia brać pod uwagę. Zagrożenie dla środowiska i ludzi mogą stanowić, także ogniwa akumulatorowe i elektrolit. Prace remontowe w akumulatorni dozwolone po demontażu akumulatorów i przewentylowaniu pomieszczenia, potwierdzone sprawdzeniem stężenia gazów wybuchowych. Wiąże się to z zainstalowaniem przez wykonawcę poza pomieszczeniem akumulatorni na czas robót mobilnych baterii typu VRLA, pracujących na rozdzielnicę RPS 110V Alternatywnie, choć nie jest to zalecane można rozważyć roboty

w pom. akumulatorni przy pracy naprzemiennej jednej z dwóch istniejących baterii zainstalowanych w pomieszczeniu, tj. do momentu zabudowy nowych jednostek w końcowym etapie inwestycji

Roboty montażowe i demontażowe muszą być wykonywane, na podstawie projektu wykonawczego oraz planu bioz, przez pracowników zapoznanych z instrukcją organizacji montażu oraz rodzajem używanych narzędzi i innych urządzeń technicznych.

Zagrożenia wstępujące przez cały czas realizacji prac: porażenie prądem elektrycznym, upadek z wysokości (praca z drabin), oparzenie łukiem elektrycznym lub płomieniem, urazy mechaniczne oraz kontuzje.

Zagrożenie występujące czasowo o niskim nasileniu: potrącenie przez pojazd mechaniczny,

Zagrożenie występujące czasowo o wysokim nasileniu: wybuch wodoru (w przypadku rażących uchybień BHP), oblanie szkodliwym czynnikiem chemicznym, zatrucie chemią,

VI. Sposób prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych

Wszyscy pracownicy realizujący prace muszą posiadać zgodny z zatrudnieniem i przepisami BHP sprzęt ochronny i odzież. Prace muszą być wykonywane przez pracowników posiadających aktualne: badania lekarskie (w tym na wysokości), świadectwa kwalifikacyjne gr. I w zakresie wykonywanych zadań, okresowe przeszkolenie z zakresu BHP oraz przeszkolenie na stanowisku pracy

VII. Środki techniczne i organizacyjne zapobiegające niebezpieczeństwom w trakcie prowadzenia robót.

Podczas pracy w czynnej lub w zabudowanej akumulatorami akumulatorni nie wolno używać otwartego ognia oraz narzędzi iskrzących lub mogących wytworzyć iskrę. Ponadto pracownicy przebywający w eksploatowanej akumulatorni muszą posiadać antyelektrostatyczne ubrania i obuwie. W przypadku czynności demontażu akumulatorów przyjąć zagrożenia, jak dla czynnej akumulatorni. Z uwagi na objęcie pomieszczeń różnym zakresem robót, tj. branży elektrycznej, budowlanej i sanitarnej (montaż wentylacji akumulatorni) niezbędne jest ustalenie harmonogramu prac pomiędzyzespołami oraz opracowanie Planu Bioz przez kierującego inwestycją ze strony wykonawcy. Prace będą prowadzone w czynnym obiekcie, tj. również w trakcie wykonywania przez pracowników MPWiK niezbędnych czynności z zakresu dozoru i eksploatacji urządzeń i sieci. Należy wyznaczyć koordynatora sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich pracowników zatrudnionych, w tym samym miejscu i ustalić zasady współdziałania, uwzględniające sposoby postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń dla zdrowia lub życia pracowników. W przypadku potrzeby przemieszczania się na obszarze aktywnej inwestycji Seen Technology uwzględnić możliwość komunikacji, w tym transport kołowy (transport maszyn i materiałów, przemieszczanie się pracowników).

Uwagi dodatkowe:

- Prace remontowe w akumulatorni dozwolone po przewentylowaniu pomieszczenia, potwierdzone sprawdzeniem stężenia gazów wybuchowych.
- Strefy pracy należy wygradzać i znakować w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym.
- Roboty wykonywane w sąsiedztwie budynku należy realizować z zachowaniem ostrożności i przepisów BHP (dotyczy sytuacji potrzeby zabudowy dodatkowego uziomu w gruncie).
- Stosować kompletne ubranie kwasoodporne wraz obuwie, fartuchem i goglami ochronnymi przy demontażu i przewożeniu ogniwi.
- Prace elektryczne wymagające ingerencji w istniejące rozdzielnice elektryczne prowadzić na polecenie

- pisemne.
- Obszar prac musi być zabezpieczony w podstawowy sprzęt gaśniczy typu gaśnice, koce, absorbent kwasu akumulatorowego, itp.
  - W ogólnodostępnych miejscach (na stanowiskach pracy) musi znajdować się podstawowy sprzęt medyczny w postaci apteczek.
  - Wykonywanie robót ziemnych w bezpośrednim sąsiedztwie sieci, takich jak: elektroenergetyczne, gazowe, telekomunikacyjne, ciepłownicze, wodociągowe i kanalizacyjne powinno być poprzedzone określeniem przez osobę kierującą pracami sposobu wykonywania tych robót i akceptacji MPWiK (dotyczy sytuacji potrzeby zabudowy dodatkowego uziomu w gruncie).
  - W czasie wykonywania robót ziemnych miejsca niebezpieczne należy ogrodzić i umieścić napisy ostrzegawcze. (dotyczy sytuacji potrzeby zabudowy dodatkowego uziomu w gruncie).
  - Prowadzenie robót ziemnych w pobliżu instalacji podziemnych, a także głębienie wykopów poszukiwawczych powinno odbywać się ręcznie (dotyczy sytuacji potrzeby zabudowy dodatkowego uziomu w gruncie)
- Obszar, na którym prowadzone są roboty należy ogrodzić i oznakować tablicami ostrzegawczymi.

mgr inż. Paweł Król
Uprawnienia budowlane do projektowania
i kierowania robotami budowlanymi
bez ograniczeń w specjalności instalacyjnej
w zakresie sieci, instalacji i urządzeń
elektrycznych i elektroenergetycznych
nr ewid.: PDK/0057/PWQE/14